

Plat, mzda

6. Výše platu /mzdy

- **Plat - odměna** zaměstnance **za práci pro** zaměstnavatele, který je **veřejnou institucí** (tzv. veřejný sektor – **stát, obec, kraj, příspěvkové organizace, školy** atd.) = plat se tedy vyplácí **státním zaměstnancům**
- Plat lze dostávat na základě splnění státem stanovených podmínek **platového tarifu**
- Plat se poskytuje **dle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, obtížnosti prac. podmínek, prac. výkonnosti a dosahovaných prac. výsledků**

6. Výše platu /mzdy

- Zákon přikazuje, aby **za stejnou práci** nebo za práci stejné hodnoty příslušel všem zaměstnancům **stejný plat**
- Plat **nesmí být nižší než minimální mzda** /od 1.1. 2021 je 15 200 Kč, tj. 90,50 Kč na hodinu/
- výši platu určuje zařazení zaměstnance do **platového tarifu**, který se sestavuje kombinací:
 - **platové třídy** – zařazení dle charakteru vykonávané práce
 - **platového stupně** – zařazení dle délky dosaž. praxe

6. Výše platu /mzdy

- Celkem existuje **16 platových tříd** a **12 platových stupňů**
- **Podmínky pro zařazení** do určitého platového tarifu **stanovuje** svým nařízením **Vláda České republiky**, a to veřejně
- Příplatky:
 - **osobní příplatek** – až do výše 50 % plat. tarifu /dlouhodobě velmi dobré prac. výsledky, větší rozsah prac. úkolů než ostat. Zaměstnanci/
 - **příplatek za prac. pohotovost** – P 50%, M 10%

6. Výše platu /mzdy

- **příplatek za vedení** – od 5 až do 60 % platového tarifu
- **příplatek za svátek** - 100 %, ale místo něj je upřednostňováno placené náhradní volno
- **příplatek za noční práci** – 20 % z hrubého platu a minimálně 10 % z hrubé mzdy
- **příplatek za práci v sobotu a v neděli** – 25 % hrubého platu a 10 % hrubé mzdy
- **příplatek za rozdělenou směnu** – ve výši 30 % průměrného hodinového výdělku
- **příplatek za přesčas** - 25 % z hrubé mzdy zaměstnance /popř. náhrad volno/

6. Výše platu /mzdy

- **zvláštní příplatky, např.:**
 - za práci ve ztíženém pracovním prostředí
 - za práci v podmínkách spojených s mimořádnou neuropsychickou zátěží, rizikem ohrožení života a zdraví nebo obtížnými pracovními režimy
 - za přímou pedagogickou činnost nad stanovený rozsah
 - specializační příplatek pedagogického pracovníka

6. Výše platu /mzdy

- **Platový výměr:**
- **v den nástupu** do práce zaměstnavatel povinen vydat zaměstnanci **písemný platový výměr**, kde musí uvést údaje o:
 - **plat. třídě a plat. stupni**, do nichž je zaměstnanec zařazen
 - **výši plat. tarifu a ostat.** pravidelně měsíčně poskytovaných **složkách platu**
 - **termínu a místu výplaty** (pokud to již není uvedeno v prac. smlouvě nebo vnitř. předpisu)

6. Výše platu /mzdy

- **Mzda - odměna** zaměstnance **za práci** v pracovním poměru **v soukromém sektoru**
- Složky mzdy:
 - **Pevná složka** – vyplácena paušálně
 - **Pohyblivá složka:**
 - **Příplatky** /povinné - práce přesčas, ve svátek, v noci, v sobotu a neděli a za práci ve ztíženém prac. prostředí/
 - **Osobní ohodnocení** /ohodnocení kvality práce konkrét. zaměstnance, lze jej odebrat pouze při zhorš. kvalitě práce zaměstnance/

6. Výše platu /mzdy

- **Prémie** – vyplác. nepravidelně, stanoveny v % a slouží ke zvýšení motivace zaměstnanců
- **Odměny** - většinou jednorázově na konci roku
- **Druhy mezd**
 - **Časová mzda** - výdělek závislý na množství odprac. času
 - **Úkolová mzda** - výdělek závislý na počtu jednotek vykonané práce
 - **Podílová mzda** - závislá na obratu nebo dosaženém zisku zaměstnavatele
 - **Měsíční** – její výše je stejná bez ohledu na počet pracovních dnů v měsíci

6. Výše platu /mzdy

- Od roku 2021 se ruší tzv. superhrubá mzda (= pro účely výpočtu daně z příjmů byla hrubá mzda navýšena o pojistné placené zaměstnavatelem /9 % + 24,8 %/. Teprve z této částky /= superhrubá mzda/ se pak odvozovala 15-ti %ní daň)
- Od r. 2021 se tedy daň počítá opět jen z hrubé mzdy (= základ pro výpočet daně) při zachování 15% daňové sazby
- Pro příjmy, které ročně přesáhnou 48násobek průměrné mzdy (měsíčně 4násobek průměrné mzdy), se zavádí 23% daňové pásmo

6. Výše platu /mzdy

- **hrubá mzda** = základní mzda + osobní ohodnocení, příplatky + prémie a odměny + náhrady mzdy /např. dovolená, svátek aj./
- **čistá mzda** = hrubá mzda - zákonné srážky (záloha na daň z příjmu, zdravotní a sociální pojištění)
- **Výpočet mzdy:**
 - <https://www.vypocet.cz/popis-vypoctu-ciste-mzdy>

6. Výše platu /mzdy

- **Čistá mzda** – výpočet
 - Z hrubé mzdy se nejprve vypočítává sociální a zdravotní pojištění
 - hrubá mzda - sociální pojištění 6,5 % - zdravotní pojištění 4,5 % - daň ze závislé činnosti /15 %/ snižená o slevy = čistá mzda
- Mzda se vyplácí ve stanoveném výplatním termínu buď v hotovosti nebo převodem na účet

6. Výše platu /mzdy

- **Čistá mzda** – výpočet
 - Výpočet čisté mzdy začínáme od hrubé mzdy
 - **Hrubou mzdu tvoří:** základní mzda, příplatky, odměny, náhrady, prémie, odměny/
 - **Hrubá mzda = základ pro výpočet 15% daně z příjmu**
 - **Z tohoto základu daně (zaokrouhlujeme na celé koruny nahoru) vypočítáme 15% daň z příjmu .**
Výsledná částka je měsíční zálohou na daň z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti před odečtením daňových slev.

6. Výše platu /mzdy

- **Čistá mzda** – výpočet
 - **Od zálohy na daň odečteme slevy na dani /slevy na dani může uplatňovat zaměstnanec v pracovním poměru, kde má podepsané Prohlášení poplatníka daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků a osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ), které si je uplatní při podání daňového přiznání/**
 - **po uplatnění daňových slev získáme zálohu na daň, jejíž poukázání finančnímu úřadu za pracovníka zajišťuje zaměstnavatel (zaměstnavatel je v tomto případě plátce, zaměstnanec je poplatník).**

6. Výše platu /mzdy

- **Čistá mzda** – výpočet
 - Dále vypočteme výši sociálního (6,5 % ze mzdy) a zdravotního pojištění (4,5 % ze mzdy) z hrubé mzdy (transfer odvodů opět zajišťuje zaměstnavatel)
 - Nakonec hrubou mzdu snížíme o zálohu na daň po odečtení slev a dále o sociální a zdravotní pojištění placené zaměstnancem
 - Pokud by byla na plat zaměstnance uvalena exekuce, ještě se poníží o příslušnou částku až do hranice nezabavitelného minima /7 872,80 Kč/

Slevy na dani

Zohledňují sociální situaci poplatníka.

- Sleva na poplatníka 27 840 Kč/2 320 Kč
- Student 4 020 Kč/335 Kč
- Dítě
 - na 1. dítě 13 404 Kč/1 117 Kč
 - na 2. dítě 19 404 Kč/1 617 Kč
 - na 3. a každé další dítě 24 204 Kč/20 17 Kč
- Sleva na manžela (manželku) – pouze ročně
24 840 Kč ročně
- Důchodce 24 840 Kč/2070 Kč
- Držitel průkazu ZTP/P 16 140 Kč/1345 Kč

Slevy na dani

- Invalidita
 - invalidita I. a II. stupně 2520 Kč/210 Kč
 - invalidita III. stupně 5040 Kč/420 Kč
- Školka a školkovné 15 200 Kč
- Sleva na dani za EET 5000 Kč
- Dítě ZTP/P
 - na 1. dítě ZTP/P 30 408 Kč / 2534 Kč měsíčně
 - na 2. dítě ZTP/P 38 808 Kč / 3234 Kč měsíčně,
 - na 3. a každé další dítě ZTP/P 48 408 Kč/4034 Kč

Odpočitatelné položky ze základu daně

- **Dary**
 - 2 % ze základu daně, min. 1000 Kč, max. 15 % ze základu daně
- **Odbory**
 - max. 1,5 % zdanitelných příjmů, ale max. 3000 Kč
- **Spoření na penzi**
 - max. 24 000 Kč

Odpočitatelné položky ze základu daně

- **Úroky z hypoték**
 - max. 150 000 Kč
- **Vzdělávání**
 - max. 10 000 Kč.
 - lidé se zdrav. postižením max. 13 000 Kč a
 - lidé s těžkým zdrav. postižením max. 15 000 Kč
- **Životní pojištění**
 - max. 12 000 Kč

Příklad

- Paní Nováková v zaměstnání pobírá hrubou mzdu ve výši 35 000 korun měsíčně.
- Jaké budou její odvody a čistá mzda, když má paní Nováková dvě malé děti, na které uplatňuje daňové zvýhodnění?

Příklad

Hrubá mzda: 35 000 Kč

Pojistné placené zaměstnavatelem:

24,8 % sociální pojištění placené zaměstnavatelem
8 680 Kč

9 % zdravotní pojištění placené zaměstnavatelem
3 150 Kč

Příklad

Záloha na daň z příjmů před odečtením slev
(15 % z 35 000 Kč): 5 250 Kč

- daňová sleva na poplatníka: 2 320 Kč
- daňové zvýhodnění na jedno dítě: 1 267 Kč
- daňové zvýhodnění na druhé dítě 1 617 Kč

Záloha na daň po odečtení slev: 46 Kč

Příklad

Hrubá mzda: 35 000 Kč

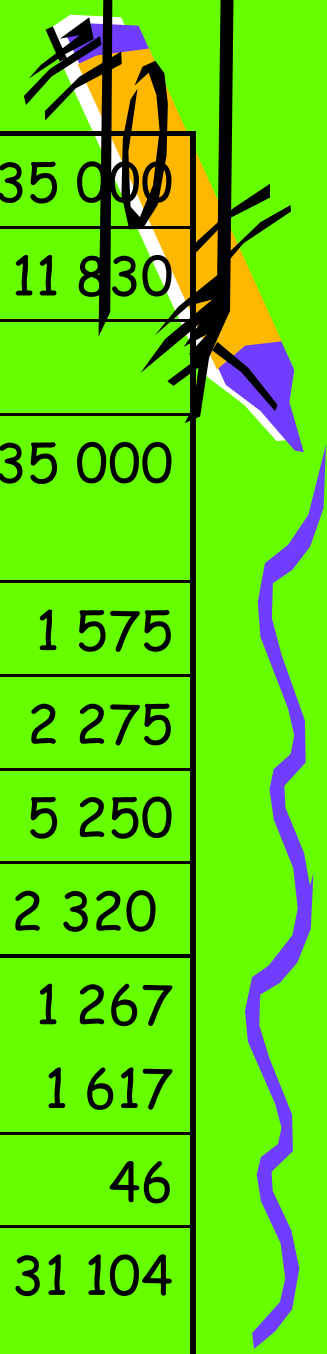
- 6,5 % sociální pojištění placené zaměstnancem
(6,5 % ze 35 000 Kč): 2 275 Kč

- 4,5 % zdravotní pojištění placené zaměstnancem
(4,5 % ze 35 000 Kč): 1 575 Kč

Čistá mzda po odečtení zálohy na daň a pojistného:
 $35\ 000 - 46 - 2\ 275 - 1\ 575 = \mathbf{31\ 104\ Kč}$

Výpočet čisté mzdy

Hrubá mzda (HM)	35 000
Pojistné hrazené zaměstnavatelem (33,8 % z HM)	11 830
Základ daně (zaokrouhлено na celé stokoruny nahoru)	35 000
Zdravotní pojištění (4,5 % z HM)	1 575
Sociální pojištění (6,5 % z HM)	2 275
Daň (15 % ze základu daně)	5 250
Sleva na poplatníka	2 320
Sleva na 1 dítě	1 267
Sleva na 2 dítě	1 617
Daň po slevách (daň - slevy)	46
Čistá mzda (HM - zdrav. poj. - soc. poj. - daň po slevách)	31 104

Zdroj:

- 1) RYSKA, Radovan; PUŠKINOVÁ, Monika. *Právo pro střední školy*. Praha: EDUKO, 2012, ISBN 978-80-87204-573.
- 2) ŠÍMA, Alexander; SUK, Milan. *Základy práva pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: C.H.Beck, 2006, ISBN 80-7179-098-2.
- 3) TOMANCOVÁ, J.. *Základy práva (nejen) pro školy*. Boskovice: František Šalé – Albert, 2007, ISBN 50-7326-110-3.
- 4) Česká republika. Zákoník práce. In: *Zákon č. 262/2006 Sb.*,. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/zakonik-prace>